

U.G. 1st Semester Examination - 2024

SANSKRIT

[Skill Enhancement Course (SEC)]

Course Code : SANS-SEC-T-01

[NEP-2020]

Full Marks : 35

Time : 1½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. यथेच्छं पञ्चप्रश्नामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयन्ताम्:-
1×5=5

i) सन्धिः क्रियताम् - महा + ओषधिः

ii) सन्धिविच्छेदं क्रियताम् - शीतार्तः

iii) का नाम विभक्तिः कर्तृकारके भवति?

iv) परिनिष्ठितरूपं दीयताम् - √गम्-धातोः लृट् लकारे मध्यमपुरुषे एकवचनम्।

v) कारकविभक्तिं निर्णयिताम्- कृष्णः द्वारकाम् अनुवसति।

vi) द्वयोः अपत्यार्थकप्रत्यययोः नामनी लेखनीये।

vii) परिनिष्ठितरूपं निर्णयिताम् - प्र-√नम् + ल्यप्

viii) संक्षेपः क्रियताम् - पुनः पुनः पश्यति

2. Answer any **two** of the following questions either in **Bengali Scripts** or in **Devanāgarī Script** or in **Roman Script** with necessary diacritics:

5×2=10

a) Account for the case-ending in any **five** of the following underlined words: 1×5=5

- शिशुः शय्याम् अधिशेते।
- प्रणतोऽस्मि दिवाकरम्।
- आचर्येण सह आगतः छात्रः।
- शिशवे रोचते मोदकः।
- स धावतः अश्वात् पतति।
- कवेः काव्यम्।
- तिलेषु तैलम्।

b) Frame a simple sentence in Sanskrit with the help of *avyaya* (अव्यय) any **five** : 1×5=5

अकस्मात्, इदानीम्, ऋते, शनैः, नक्तम्, अन्तरेण, सपदि

c) Substitute single words for any **five** of the following: 1×5=5

- पुनः पुनः पठति।
- आत्मनः पुत्रम् इच्छति।
- पितरमिव आचरति।
- सुखम् अनुभवति।
- अस्माकमयम्।
- राज्ञः पुत्रः।
- पूर्वस्मिन् अहनि।

103/Sans(N)

(2)

d) Give the resultant forms (any **five**): 1×5=5

- √गम् + शतृ
- √शी + शानच्
- √लघु + इमनिच्
- आ-√दा + ल्यप्
- √वृध् + शानच्
- √भू + तव्य
- √दृश + अनीय

3. Answer any **two** of the following questions either in **Bengali Script** or in **Devanāgarī Script** or in **Roman Script** with necessary diacritics: 10×2=20

a) Re-write the following passage after making **sandhis** in proper places: 10

आसीत् पुरा निषाद + इन्द्रः हिरण्यधनुः + नाम। तस्य पुत्रः एकलव्यः कदाचिद् + अस्त्रशिक्षायै द्रोण + आचार्यं निकषा आगतः। परन्तु द्रोणः तं प्रत्याख्यातवान्। ततः एकलव्यः वनं प्रविश्य द्रोणस्य मृन्मयीं प्रतिकृतिं निर्माय ताम् + एव अपूजयत्। एवं कालेन अर्जुनाद् + अपि स श्रेयान् धनुः + धरो जातः।

b) Read the following passage and answer the questions in **Sanskrit** with **Devanāgarī Script**: 2×5=10

कस्मिंश्चिदधिष्ठाने ब्रह्मदत्तनामा ब्राह्मणः प्रतिवसति स्म। स च प्रोयजनवशात् विदेशं ग्रस्थितः स्वमात्राभिहितः यद्वत्स कथमेकाकी ब्रजसि। तदन्विष्यतां काश्चित् द्वितीयः सहायः। स आह - अम्ब! मा भैषीः निरुपद्रवोऽयं मार्गः कार्यवशदेकाकी गमिष्यामि। अथ तस्य निश्चयं ज्ञात्वा समीपस्थवाप्या-सकाशात् कर्कटमादाय

103/Sans(N)

(3)

[Turn over]

मात्राभिहितः -वत्स! अवश्यं यदि गन्तव्यं तदेष कर्कटोऽपि
सहायः। एनं गृहीत्वा गच्छ। स च तं कर्पूरपुटिकामध्ये निधाय
प्रस्थितः। अथ गच्छन् ग्रीष्मोष्मणा सन्तप्तः। अतः कञ्चित्
वृक्षमासाद्य प्रसृतः। अत्रान्तरे वृक्षकोटरान्गित्य कश्चित् सर्पः
कर्पूरगन्धाकृष्टः तत्पुटिकामुमोच्य तत् भक्षयन् कर्कटेन व्यापदितः।
अतः प्रबुद्धः ब्राह्मणः तत् सर्वमालोक्य प्रसन्नः जातः अग्नीवीत्
च - भोः सत्यमभिहितं मम मात्रा यत्पुरुषेण कोऽपि सहायः
कार्यः नैकाकिना गन्तव्यमिति।

- ब्राह्मणस्य नाम किम्?
- विदेशे यात्राकाले स मात्रा किमुपदिष्टः?
- स मात्रं किमुत्तरं दत्तवान्?
- तस्य माता तेन (पुत्रेण) सह कं प्रेरितवती?
- कर्कटेन कथं तस्य उपकारः कृतः?

c) Translate into Sanskrit in **Devanāgarī Script**
as directed (any **five**): $2 \times 5 = 10$

- You will have to read this book in a month.
(Use तव्यत्)
- তোমাকে এক মাসের মধ্যে এই বইটি পড়তে হবে।
- The history of the motherland should be
known by us all. (Use यत्)
- আমাদের সকলেরই মাতৃভূমির ইতিহাস জানা উচিত।
- Killing Ravana, Rāma returned to
Ayodhya with Sītā and Lakṣmana.
(Use क्त)

রাবণকে হত্যা করে রাম সীতা ও লক্ষণের সাথে
অযোধ্যায় ফিরে গিয়েছিলেন।

iv) Seeing the tiger he was afraid. (Use ल्यप्)
বাঘ দেখে সে ভীত হয়েছিল।

v) He saw them running in the field.
(Use तुमुन्)

সে তাদেরকে মাঠে দৌড়াতে দেখেছিল।

vi) They saw a boy studying in the room.
(Use शत्)

তারা একটি ছেলেকে ঘরে পড়তে দেখেছিল।

vii) The elephant ran towards the forest. (Use
शानच्)

হাতিটি ছুটে ছুটে বনের দিকে চলে গেল।

d) Translate the following sentences from Sanskrit
into Bengali or English (any **five**): $2 \times 5 = 10$

- आसीत् पुरा कलिङ्गदेशे शोभावती नाम पुरी।
- पुष्पाणां सौरभं सर्वान् आमोदयति।
- तृणस्योपरि शिशिरबिन्दवः समुज्ज्वलन्ति।
- आसीद् देवदत्तो नाम बालकः।
- परोपकारो हि सज्जनानां प्रकृतिः।
- बालकद्वयम् उद्याने गच्छति।
- स सुखम् अनुभवति।